

સામાયિક પાળવાના પાઠ

પાઠ ૧ :— નમો અરિહંતાણં નમો સિદ્ધાણં નમો આયરિયાણં નમો ઉવજ્જાયાણં નમો લોએ સવ્વસાહૂણં.

પાઠ ૨ :— તિક્ખુત્તો આયાહિણં પાયાહિણં વંદામિ નમંસામિ સક્કારેમિ સમ્માણેમિ કલ્લાણં મંગલં દેવયં ચેઈયં પજ્જુવાસામિ.

પાઠ ૩ :— ઈચ્છામિ પડિક્કમિઉં ઈરિયાવહિયાએ વિરાહણાએ ગમણાગમણે પાણક્કમણે બીયક્કમણે હરિયક્કમણે ઓસા ઉત્તિંગ પણગ દગ મટ્ટી મક્કડા સંતાણા સંકમણે જે મે જીવા વિરાહિયા એગિંદિયા બેઈદિયા તેઈદિયા ચઉરિંદિયા પંચિંદિયા અભિહયા વત્તિયા લેસિયા સંઘાઈયા સંઘટ્ટિયા પરિયાવિયા કિલામિયા ઉદવિયા ઠાણાઓ ઠાણં સંકામિયા જીવિયાઓ વવરોવિયા તસ્સ મિચ્છા મિ દુક્કડં.

પાઠ ૪ :— તસ્સ ઉત્તરી—કરણેણં પાયચ્છિત્ત—કરણેણં વિસોહી—કરણેણં વિસલ્લી—કરણેણં પાવાણં કમ્માણં નિગ્ધાયણદ્વાએ ઠામિ કાઉસ્સગ્ગં અત્તથ ઊસસિએણં નિસસિએણં ખાસિએણં છીએણં જંભાઈએણં ઉડ્ડુએણં વાયનિસગ્ગેણં ભમલીએ પિત્તમુચ્છાએ સુહુમેહિં અંગ સંચાલેહિં સુહુમેહિં ખેલ સંચાલેહિં સુહુમેહિં દિટ્ઠિ સંચાલેહિં એવમાઈએહિં આગારેહિં અભગ્ગો અવિરાહિઓ હુજ્જ મેં કાઉસ્સગ્ગો જાવ અરિહંતાણં ભગવંતાણં નમોક્કારેણં ન પારેમિ તાવ કાયં ઠાણેણં મોણેણં ઝાણેણં અપ્પાણં વોસિરામિ.(કાઉસ્સગ્ગ મુદ્રા ધારણ કરી નીચેનો પાઠ બોલવો)

પાઠ ૩ :— (મનમાં બોલવું) ઈચ્છામિ પડિક્કમિઉં ઈરિયાવહિયાએ વિરાહણાએ ગમણાગમણે પાણક્કમણે બીયક્કમણે હરિયક્કમણે ઓસા ઉત્તિંગ પણગ દગ મટ્ટી મક્કડા સંતાણા સંકમણે જે મે જીવા વિરાહિયા એગિંદિયા બેઈદિયા તેઈદિયા ચઉરિંદિયા પંચિંદિયા અભિહયા વત્તિયા લેસિયા સંઘાઈયા સંઘટ્ટિયા પરિયાવિયા કિલામિયા ઉદવિયા ઠાણાઓ ઠાણં સંકામિયા જીવિયાઓ વવરોવિયા તસ્સ મિચ્છા મિ દુક્કડં. નમો અરિહંતાણં નમો સિદ્ધાણં નમો આયરિયાણં નમો ઉવજ્જાયાણં નમો લોએ સવ્વસાહૂણં. (પ્રગટ પણે બોલવું) નમો અરિહંતાણં

પાઠ ૫ :— લોગસ્સ ઉજ્જોયગરે, ધમ્મતિત્થયરે જિણે ; અરિહંતે કિત્તઈસ્સં, ચઉવીસં પિ કેવલી. ઉસભમજિયં ચ વંદે, સંભવમભિનંદણં ચ સુમઈ ચ ; પઉમપ્પહં સુપાસં, જિણં ચ ચંદપ્પહં વંદે. સુવિહિં ચ પુષ્કદંતં, સીયલ સિજ્જંસ વાસુપુજ્જં ચ ; વિમલમણંત ચ જિણં, ધમ્મં સંતિં ચ વંદામિ. કુંથું અરં ચ મહિં, વંદે મુણિસુવ્વયં નમિજિણં ચ ; વંદામિ રિક્કનેમિં, પાસં તહ વદ્ધમાણં ચ. એવંમએ અભિથુઆ, વિહુયરય—મલા પહીણ જર મરણા ; ચઉવીસં પિ જિણવરા, તિત્થયરા મે પસીયંતુ, કિત્તિય વંદિય મહિયા, જે એ લોગ્ગસ ઉત્તમા સિદ્ધા ; આરૂગ્ગ બોહિલાભં, સમાહિ વર મુત્તમં દિંતુ. ચંદેસુ નિમ્મલયરા, આઈચ્ચેસુ અહિયં પયાસયરા ; સાગર વર ગંભીરા, સિદ્ધા સિદ્ધિં મમ દિસંતુ.

પાઠ ૮ :— દ્રવ્ય થકી સાવજ્ઞ જોગ સેવવાનાં પચ્ચકખાણ, ક્ષેત્ર થકી આખા લોક પ્રમાણે, કાળ થકી બે ઘડી ઉપરાંત ન પાળું ત્યાં સુધી, ભાવ થકી છ કોટિએ પચ્ચકખાણ કર્યા હતાં તે પુરા થયાં, તે પાળું છું. એવા નવમા સામાયિક વ્રતનાં પંચ અઈયારા જાણિયવ્વા ન સમાયરિયવ્વા તં જહા તે આલોઉં મન દુપ્પણિહાણે વય દુપ્પણિહાણે કાય દુપ્પણિહાણે સામાઈયસ્સ સઈ અકરણયા સામાઈયસ્સ અણવટ્ટિયસ્સ કરણયા તસ્સ મિચ્છા મિ દુક્કડં. સામાઈયં સમ્મં કાએણં જ્ઞાસિયં પાલિયં તીરિયં કિટ્ટિયં સોહિયં આરાહિયં આણાએ અણુપાલિયં ન ભવઈ તસ્સ મિચ્છા મિ દુક્કડં.

સામાયિકમાં દશ મનના, દશ વચનના, બાર કાયાના :— આ બત્રીસ દોષમાંથી કોઈ દોષ લાગ્યો હોય તો તસ્સ મિચ્છા મિ દુક્કં. સામાયિકમાં સ્ત્રીકથા,(બહેનોએ ‘પુરુષકથા’ બોલવું) ભત્તકથા, દેશકથા, રાજકથા :— આ ચાર કથામાંથી કોઈ વિકથા કરી હોય તો તસ્સ મિચ્છા મિ દુક્કં. સામાયિકમાં આહારસંજ્ઞા, ભયસંજ્ઞા, મૈથુનસંજ્ઞા, પરિગ્રહસંજ્ઞા : આ ચાર સંજ્ઞામાંથી કોઈ સંજ્ઞાનું સેવન ક્યું હોય, તો તસ્સ મિચ્છા મિ દુક્કં. સામાયિકમાં અતિક્રમ, વ્યતિક્રમ, અતિચાર, અનાચાર જાણતાં—અજાણતાં, મન—વચન—કાયાએ કરી કોઈ દોષ લાગ્યો હોય તો તસ્સ મિચ્છા મિ દુક્કં. સામાયિક વ્રત વિધિએ લીધું, વિધિએ પાળ્યું, વિધિએ કરતા અવિધિએ થયું હોય તો તસ્સ મિચ્છા મિ દુક્કં. સામાયિકમાં કાનો, માત્રા, મીડુ, પદ, અક્ષર, હ્રસ્વ દીર્ઘ, ગાથા, સૂત્ર ઓછું, અધિક, વિપરીત ભણાયું હોય, તો અરિહંત, અનંત સિદ્ધ, કેવલી ભગવાનની સાક્ષીએ તસ્સ મિચ્છા મિ દુક્કં. (હવે ડાબો ઢીંચણ ઊભો રાખી નીચેનો પાઠ બોલવો)

પાઠ ૭-૧ :— પહેલું નમોત્યુણં શ્રી સિદ્ધ ભગવંતોને કરું છું નમોત્યુણં અરિહંતાણં ભગવંતાણં. આઈગરાણં તિત્થયરાણં સયં—સંબુદ્ધાણં. પુરિસુત્તમાણં પુરિસસિહાણં પુરિસવર પુંડરિયાણં પુરિસવર ગંધહત્થીણં. લોગુત્તમાણં લોગનાહાણં લોગહિયાણં લોગપઈવાણં લોગપજ્ઞોયગરાણં અભયદયાણં ચક્રબુદયાણં મગ્ગદયાણં સરણદયાણં જીવદયાણં બોહિદયાણં ધમ્મદયાણં ધમ્મદેસયાણં ધમ્મનાયગાણં ધમ્મસારહીણં ધમ્મવર ચાઉરંત ચક્કવટ્ટીણં દીવોત્તાણં શરણ ગઈ પઈટ્ટાણં અપ્પહિહય—વરનાણ દંસણધરાણં વિયટ્ટ છઉમાણં જિણાણં જાવયાણં તિન્નાણં તારયાણં બુદ્ધાણં બોહયાણં મુત્તાણં મોયગાણં સવ્વન્નુણં સવ્વદરિસીણં સિવ મયલ મરૂય મણંત મકખય મવ્વાબાહ મપુણરાવિત્તિ સિદ્ધિગઈ નામધેયં ઠાણં સંપત્તાણં નમો જિણાણં જિય ભયાણં.

પાઠ ૭-૨ :— બીજું નમોત્યુણં શ્રી અરિહંતદેવોને કરું છું નમોત્યુણં અરિહંતાણં ભગવંતાણં. આઈગરાણં તિત્થયરાણં સયં—સંબુદ્ધાણં. પુરિસુત્તમાણં પુરિસસિહાણં પુરિસવર પુંડરિયાણં પુરિસવર ગંધહત્થીણં. લોગુત્તમાણં લોગનાહાણં લોગહિયાણં લોગપઈવાણં લોગપજ્ઞોયગરાણં અભયદયાણં ચક્રબુદયાણં મગ્ગદયાણં સરણદયાણં જીવદયાણં બોહિદયાણં ધમ્મદયાણં ધમ્મદેસયાણં ધમ્મનાયગાણં ધમ્મસારહીણં ધમ્મવર ચાઉરંત ચક્કવટ્ટીણં દીવોત્તાણં શરણ ગઈ પઈટ્ટાણં અપ્પહિહય—વરનાણ દંસણધરાણં વિયટ્ટ છઉમાણં જિણાણં જાવયાણં તિન્નાણં તારયાણં બુદ્ધાણં બોહયાણં મુત્તાણં મોયગાણં સવ્વન્નુણં સવ્વદરિસીણં સિવ મયલ મરૂય મણંત મકખય મવ્વાબાહ મપુણરાવિત્તિ સિદ્ધિગઈ નામધેયં ઠાણં સંપાવિઉ—કામાણં

પાઠ ૭-૩ :— ત્રીજું નમોત્યુણં મારા (તમારા) ધર્મગુરુ, ધર્માચાર્ય, ધર્મોપદેશક, સમ્યક્ત્વરૂપી બોધિબીજનાં દાતાર, જિનશાસનના શણગાર એવી અનેક સર્વ શુભ ઉપમાએ કરી બિરાજમાન, જે જે સાધુ—સાધ્વીજીઓ વીતરાગદેવની આજ્ઞામાં જ્યાં જ્યાં વિચરતાં હશે, ત્યાં ત્યાં તેઓને મારી (તમારી) સમય સમયની વંદના હજો. તિકખુત્તો ના પાઠ નંબર બે થી બેઠા બેઠા ત્રણ વાર વંદના કરવી. ત્રણ નવકારમંત્ર ગણવા.

સંકલનકાર: CA. જયેશ મોહનલાલ શેઠ, બોરીવલી.

નોંધ: સંકલનકારના પુસ્તકો, અન્ય લેખો અને ચિંતન કણીકાઓ JAYESHSHETH.COM ઉપર ઉપલબ્ધ છે.